

Latweefchu Awises.

Mr. S.

Zettortdeenâ 23. Webruari.

1861.

Awifchu-sinnas.

Behterburga. Ta leela Sprantschu beedriba, kas usnehmufees Kreewufemmes eisenbahnes 10 gaddu laifz ustaisiht, taggad 25 millj. rubetus tappina, lai scho darbu atkal jo stipri warretu strahdaht.

Leepajas augstu Kreisfokhsu taggad uszehlfchi par Gimnastiumu un winna mahzektus nu warrehs ta atlaist, ka schohs Lehrpatos Uniwerstetê tuhda par studenteem warr peenemt. Tapat arri Sahmu semmes Arensburgas pilfatâ, un Pernawâ tahdas fokhas zels.

Kaukasus kalnôs isgahjufchâ gaddâ muhsu karrapulki atkal stipri turrejufchees, Kubanas aprinkôs sawaldijufchi nellaufigus kalnu-landis, weetahm ar teem nikni kahwufchees, winnu zeemus panehmufchi un nodedsinajufchi, ta ka teem bij japadohdahs.

Kreewufemmê effoht wairak nekâ 330 millj. puhra-weetu Krohna meschu. Widsemme effoht 614 tuhft. 805 puhra-weetu; Kursemme 1 millj. 253 tuhft. 598 puhra-weetu un Jaggannu semmê tiklai 6 tuhft. 879 puhra-weetu Krohna meschu. — No Tiwliis winnupus Kaukasus kalneem raksta, ka no tahs jaunas sudraba siblas-naudas kahdi 600 tuhft. rubuti effoht aisgahjufchi us Persias walsti; bet kad nu maunijufchi, ka schinni jaunâ siblanaudâ ne effoht tik smalks sudrabs, kâ Perseri zerejufchi, tad pahre rohbescheem atkal nahkoht fchi nauda atpalkaf.

Parise. Wissas Awises runna schâ un ta par to grahmatu, ko ar Napoleona sinnu Logerronjehris islaidis. Labpraht gribb sinnaht, ko Napoleons zaur scho grahmatu ihsti teizis un kâ nu darrifchoht ar Pahwestu Rohmâ. Gan ta rakstita, ka Napoleons rahdahs buht Pahwesta draugs un fargê, kas sawam karraspehklam no Rohmas ne lifchoht isseet, jo sinu, ka tad Pahwesta waldischana pagallam un

dunpincekem wirfrohka; bet arri tai grahmatâ fuhdihâs par Pahwestu, ka schis Napoleona labbus padohmus nekad un arri wehl taggad ne gribboht klaufiht, itt ne buht ne atstahjoht no wezzas nelabhas buhschanas un zaur scho stihwu prahtu ween tahdâs behdâs un tahdâ pohstâ effoht eeffrehjis. Napoleons taggad dohd scho padohmu: lai Pahwests fawu atlikkufchu semmes gabbalu un Rohmas pilfatu ar labbu atdohd Sardinias Rehniam, ta ka Rohmas pilfatu warroht zelt par wiffas saweenotas Italias walsts galwas pilfatu, jo bes tahs fchi jauna walsts ne warroht palikt. Sardinias Rehniufch lai walda pahre Rohmu un Pahwesta semmehm Pahwesta wahrdâ, kâ no winna zelts waldischanas weetneeks. Pahwests lai paleek Rohmâ un ne walda semmes, bet lai walda tiklai wiffu Kattoku basnizu, winnas galwa buhdams, jo kas effoht winna ihstais ammat. Tad lai fanaktoht leela Kongressê wiffi wal dineeku weetneeki un no spreesch, kâ ar Pahwestu lai nu paleek un kâ par winna usturru effoht jagahda. Bet kad nu Pahwests schim derrigam padohmam stipri ween turtootes prettim, tad buhschoht Napoleonam saws karraspehks ja-iswadda no Rohmas, un tad — warr saprast, kas buhschoht. — No scheem raksteem daudi mas gan warr nosihmeht, kas nu buhs ar Pahwestu, un ka gruhti deesgan ees! Bet fakka, ka schis Kattoku basnizas tehws un galwa labbak gribboht wifsgruhtakas behdas zeest, nekâ patê nowehleht, ka winna basnizas spehks un rekte taptu nizinahts.

Sihria. Kristiteem laudim tur atkal leela pohsts un hailes gaidamas, jo Turki wehl niknaki un drohschaki paleekoht, sinnadami, ka Sprantschu karrapulkam laifs klah, aiseet us mahjahm, jo wiffuwairak Calenderi ne gribb, ka tee tur paleek un eetaifahs. Tadeht nu wal dineeku weetneeki Parise fanakufchi un spreedihs, woi Sprantschi warrehs

Sihriâ palikt un wehl leelats spehls turpu buhs ja-fuhtha, jeb ne. Sprantschi, Kreewi un Pruhfchi gribboht lai paleek, Glenderi, Gistreikeri un Turki ne gribboht.

Seemel-Amerika. Virginias walstis darbojahs taggad un labprahht gribb meern faderreht stary tahm wehrqu-walstim un tahm walstim us seemela puffi. Wezzais Presidents Vulkanans stipri pee tam peepalihds, un warrbuht isdohfees ar labbu falkiht, bet jaunais Presidents Linkolns, kas famu ammatu scho waffar fahls, to ne buht ne gribboht. — Seemel-Amerikâ gan wehl stipri ar to darbojahs, tahs walstis, kas atschkiruschees, atkal faweenohht, bet schihs gribboht ar karru panent to stipru wiffahm walstim peederrigu Sumtera pilfatu, ir to galwas pilfatu Wiladelpiu, un zaur to tad nilns karsch gan iszelsees. Tahs atschkirtas walstis arri jaw effoht fawu fabeedrotu-walstu waldischanu un Zepperfchnu Dahwi par fawu ihpafchu Presidentu aizinajuschas.

Italia. Turinê nu fanahfuschchi wiffas Italias weetneeki us leelu walstis landagu. Rehninsch Wiktors Emanuels tohs usrunnajiis ar spehzigieem wahrdeem un isdewis meera padohmu. Landags nu gribb nospreest, lai Wiktoram Emanuëlam taptu dohts tas paleekams wahrds: **Italias Rehninsch.** Stary jitteem jauneem lilkumeem to zels arri nospreesch, ka ir teem, kas naw Kattoli, bet pee zittahm tizzibahm turrabs, tahdas paschas rektes buhtu, ka Kattokeem, un ka muhklus un muhklusjumprawas no klohtereem buhs islaint, un klohteru mantu un eenahfchanu pee walstis mantas buhs lilt.

Gaëtâ pademuschees 11 tuhft. saldati un 25 Generali, kas til ilgi ka wangineeki taps turreti, kamehr Messinas stiprais kreposts wehl naw padewees; arri 60 tuhft. karru-erohtfchus Gaëtâ dabujuschchi. Gan Sardinjeris nosubtijis pawehleschanu, lai Messinas kreposts padohdabs; jo Gaëtâ un Rehninsch Branzis uswarreti, tomehr ne klausu un gribb turretees prettim. Tad nu deemschehl atkal welti pluhdihhs zilwela affinis! Rahdi 6 tuhft. Abrufschu kalnu dumpineeki gabjuschchi pahh Bahwesta walstis rohbescherm un tur pademuschees; tee zitti

wehl turrabs pee dumpja. Rehninsch Branzis wehl irr Rohmâ un effoht ta ka firdi fagrauhts, bet winna Rehnineene rahdohht drohfschu un meerigu waigu. Rohmâ gulleht eedama ar fwezzi peeduhru-sees pee gultas sibdes gardinehm; schihs fahfuschas degt un fadeggufchas. Rehnineenes waigs arri effoht eewainohhts tappis.

Gistreikeru Keisers taggad islaidis grahamtu, kas Ungurus fa-aizina us Unguru walstis landagu 2tra Aprili Dwenes pilfata, fur Keisers tad arri gribb lilt fwaiditees par Unguru Rehninu un walstis lilkumus tad stipri gribb nogrunteht; bet dsird, ka Unguri kurn un prassa, lai landagu turra Pestes pilfata, (Dwenei teescham prettim ohtra Donawas uppes puffe, flattees Ciropas lant-fahrtê); jo schis effoht Unguru ihstais wezzais galwas pilfats.

S—3.

Kreewusemme. Wahju Awises „(Dorfbar-birs)“ raksta ta: Tas semueeks Wasiljew's Sinkenu aprinki, Kreewusemme, effoht peedshwojis ar fawahm diwi feewahm 87 behrnus. Wiana pirma feewa dsemdejust 27 reis, un atneffuse us scho pafauli eelsh 4rahm dsemdechanahm katra, pa 4 behrneem; eelsh 7 dsemdechanahm katra pa 3 behrneem, un eelsh 16 dsemdechanahm dwihni-fchus (?). Ta ohtra feewa effoht atneffusi eelsh Snahm dsemdechanahm 18 behrnus. No abbahm feewahm, neweenu reis tahs weenu paschu behrnu irr dsemdejuschas. Kad Wasiljew's 73 gaddus wezs bija, dsihwoja wehl 83 no winna behrneem. Lai falkam ar Dahwidu: Zil leeli irr tawi darbi af Rungs! Tu esii tohs wiffus ar gudribu darrijis, ta semme irr pillu no tawa padohma. (104 Dahw. ds. 24 p.).

R. Mertens.

Behterburgâ nomirris nefenn tschinowniks Solowjews. Tas jaw gaddeem dsihwojis leela nabbadsiba un ne effoht ne kreetni pa-ehdis. Bet winna atlilkuschâ mantâ atradduschchi 169 tuhft. 622 rubl. flaidra naudâ un naudas papihrs! Ta daschs fihstuls baddu mirst un truhkumu zeesch tam par labbu, kas pehz winna naudû manto.

—16.

S i n u a.

Daschlacht Deems gan wilzinajahs,
Tahlu nobht no mannim stahjahs,
Bet kad leela wajjad'sib',
Rohdahs Deewa palihd'sib'.

Jau daschu gaddu Raunas draudses lungi un mahzitajs par to ruhpejuschees draudses dakteri gahdaht, kas ihpafchi teem mihteem semneekem meefas wahjibäs palihdsetu, jo dascha labba dsemdetaja aiseet un daschs labs jaunellis paleel par krohpli un nabagu weenigi tadeht, ka prahtiga daktera naw, kas laikä padohmu un palihd'sibu pasneeds. Tomehr lihds schim ta leela rahdijahs ne-eespehjama. "Bet kad leela wajjad'sib', rohdahs Deewa palihd'sib'." Jauns daktera lungs, Trifates mahzitaja dehts, Markus Bohrt, pats no sewis, wehl schinni mehnesi atnahls muhsu draudses ffohlä dshwoht un palihdseht kam palihd'sibas wajjaga. Scho preeka sinuu wisseem dohmu, kas Latweescheem labu wehle, un luhdsjohs ta Runga, ka winsch tam jaunam eenahzejam, kas us winnu palaudamees fawu darbu pee mums usnemn, arri swehtibu un usturu peeschkirtu. Tai 10tä Webruari 1861.

C. Sokolowski.

Raunas mahzitajs.

Wissleelakas Awises

Londone irr wisseleelakais Ciropas pilfats; warrbuht arri wisseleelakais par wissu plattu pasauli. Gau jitti falka, ka Bekinga, Rihnas galwas pilfats, wehl leelaks par Londoni effoht, bet kas to ihsti sinn. Schinni leelaja Londoni arri besgalligi leelas Awises drukka, ko Gulenderi fawä wallodä par Teims (laiku) nasaukuschi. Pats gan ne esmu schihs milsu Awises redsejis, bet no dascha dsirdejis, ka scho Awischu lappas 6—7 pehdas garras effoht*). Tahdas Awises arri par neeka nandu ne warr dabbuht. Kas winnas gribb lassihht, tam par gaddu 70 rubl. jamaksa. Preeksch schihm Awischn ir ihpafchi leels druffas nams. Tur irr tahda druffas maschine eerikteta, kas 8 bohgenes us reiff

druffa; par stundu irr 12 tuhft. 500 Awischu lappas gattawas. Schai warrenai dampmaschinei irr 54 sirgu spehks. Kas schinni druffas nammä par sezzeri gribb peetift, tam wajjag par stundu 40 rindas ar 2 tuhft. 210 bohftabeem falikt kophä. Sezzerim maksa par katru tuhft. kophä faliktu bohftabu 30 kap. Daschs muddigs un kam labbi weizahs, par deenu lihds 4 rubl. warr nopelnihht. Preeksch schihm leelajahn Awischn irr 124 sezzeri; 50 no scheem ar to ween darbojahs wissadas sludinaschanas pehz kahrtas falikt kophä. Zitti 10 strahda ohträ istabä ar nolikschanu un 46 sezzeri faleel tahs runnas, ko walsts leelä sanahkschanä (parlamentä) runna. Tur parlamentä sehsh 5—6 ahtri rakstijati. Schee proht ar daschadahm sishmechm til ahtri rakstihht, zil ahtri zilweks runna. Schee nu wissu wahrdu pehz wahrda usraksta, ko teefas lungi tur runna. Pehz 15 minutem kates rakstijats par kahrtu us Awischu nammu tezzinus aisteff, tur fawus rakstus wehl druszin pahrlabbo un tad sezzerä rohkäs eedohd. Tilko tas aiseet, te jau atkal ohtrs klat u. t. j. pr. Tä tad schihs Awises eespehj wissu, ko parlamentä wehlä waffarä jeb arri paschä nakki spreedu un runnaja, no rihta jau pulksten 7 lassitajeem rohkäs doht. Scho Awischu apgahdatajeem irr druffas nammä ihpafchi leelt kambari, fur katru rakstu gruntigi isluhko. Wes scheem apgahdatajeem wehl 24 pahrluhkotaji, kas ar spohschahm azzim smalki jo smalki skattahs, woi driksketajeem ne buhtu kahdä weetä missijees. Scheem Aw. rakstijajeem irr dauds paligu pee rakstischanas. Gandrihs katra semmē un katra leelä pilfatä preeksch winnahm jaunäs sinuas faraksta. Un fur til karsch iszeflahs, tur kahdus 2—3 rakstijajus nosuhtha, kas par karru jo skaidras sinuas dohtu. Schihs milsu Awises pabruhke ikneddekas 4 tuhft. mahzinas druffas pehrwes. Drukka itdeenäs 30 tuhft. lappas; 16 tuhft. jau pulksten. 6 no rihta ar pastu un dselles-zefkeem us wissahm pasaules mallahm aiskreen prohjam.

Daschs labs warrbuht fazzijhs: Kur pee johda! lai eespehj tahdu leelu Awischu pulku islassihht. Tam jau zauru deenu ar lassischanu ween buhtu darbs un tomehr ne kluhtu gallä. Pareisi. To arri neweens ne darra. Kats to til lassa, ko winsch

*) Alffingē tabs gan esmu redsejis, jo tur bij wissadu wallodu Awises. 6 pehdu gan naw wis, bet ne sinu telt, zil to leelu bohgeu peeder peefkottas deenas Nummerä. Zfkaträ Nummeri irr til dauds druffas, ka pilniqä leelä grahamatä. Ta wisseleelaka dalka irr pilna wissadu sluddmaschanu, kas pehz AWG pa kahrtam falktas. — 3.

wiswairaf kahro sinnaht un pehz ko tai brihdi wis-
fas pasaules aufis labpraht neef. Wis zite — kas
winnam ne patihf — paleef ne lassihis. — —

Jauna gadda dahwana.

Preefsch wairaf nekà 40 gaddeem gahje jauna
gadda rihtà tschetri darba-wihri Parisès pilsatà
kahdam kohpmannim labbas laimos wehleht, jo tee
arweenu winnam strahdaja. Kohpmannis tohs ee-
raudsijs nahlam, isfauzajs teem preezigs prettim:
„Al manni draugi, juhs nu ar te esseet! Es pat-
labban juhs peeminneju; es esmu preefsch katra no
jums kahdu masu dahwaninu apgahdajis. Bet to-
mehr to apgahdatu dahwanu es ne gribbu newenam
ar speeschanu usspeest, un talabb schè us galda es-
mu preefsch ifklatra 15 pranfus un weenu Bihbeli
nolizjis. Juhs nu warreet wehletees un nemt, kas
katram labbaki patihf, naudu, jeb Bihbeli? No
fawas puffes es jums gan to padohmu dohmu, lab-
baki Bihbeli nemt, nekà naudu, tomehr darreet kas
jums patihf. Tas wezzakais no teem sawu jeppuri
rohkàs turredams fazzija: „Es gan labpraht Bih-
beli nemtu, bet redseet, zeenigs fungs, es ne mahku
lassiht, un tapehz, kad til ween juhs ne kaunetohs,
tad es labbaki to .....“ „Ah! tu labbaki tohs
15 pranfus nemtu? To tu jaw warri darriht, tas
jaw irr brihw; schè tew irr mans drauge.“ —
Dhtes un treschais atkal schà tà aisbildinajajs, un
kaut gan kaupmannis Bihbeli flawedams flaweja,
labbaki naudu wehlejajs un nehme. Zettortais itt
jauns sentus, kahdus 13 woi 14 gaddus wezs buh-
dams, fazzija: Kad juhs zeenigs fungs scho grah-
matu til augsti teizeet un flaweseet, tad es arri to
Deewa wahrdu labbaki nemschu, nekà to naudu.“
Kaupmannis nu panehme Bihbeli no galda un eedewe
sehnam. Sehns grahmatu atdarrijs, eerauga tai
pafschà weenu selta gabbalu, 40 pranfus wehrtibà.
Sehns no brihnumeem pahraemts, skattahs fungam
azzis mutti atplehtis. Schis nu us winnu fakka:
„Ne bihstees wis, mihtais dehs, schis selta gab-

bals tew lihds ar scho grahmatu irr dohts un dah-
winahts, lassì nu zil ween tew wallas irr schai sw.
grahmatà; jo tam, kas pehz Deewa walstibas un
winna taifnibas dsennahs, arri tahs zittas waija-
dsigas leetas teef no winna peemestas. Nu gan
warr dohmaht kahds schehlums teem trim firdi
grause; woi pirfstus wehlejajs nokohst, kad kaup-
mannis teem rahdija, ka katrà Bihbelè tahds selta
gabbals eefschà bija. „Man irr lohti schehl.“ foz-
zija kaupmannis, „ka juhs naudu mihtaku turreet
un labbaku nekà Deewa swehtu wahrdu!“

Mihltais lassitajs, kas tew irr mihtaks, nauda
woi Deewa wahrds. Swehtigs tu effi, kad tu ar
Dahwidu eefsch wiffas pateesibas warri fazzih:
„Tawas muttes bausliba man irr labbaka nekà tuh-
stoschi selta un sudraba gabbali; zil faldi irr tawi
wahrdi mannam schehdam, wairaf nekà meddus
eefsch mannas muttes; es atdarru sawu mutti un
elschu, jo tawi bausli man gribbahs. Dahw. ds.
119, 72, 103, 131.“ Tizzeet, ifklatrà Bihbelè
gohdigs lassitajs warr atrast wairaf nekà 12 pran-
fus, wairaf nekà wiffas pasaules mantu.

S. B—b—g.

Wehrà leekami wahrdi.

- 1) Kas labbi fedlo, jabj labbi.
- 2) Deems gan dohd gohwi, bet ne stricki, ar ko
to peeset.
- 3) Kas us lihdsenas weetas paleef, ne kriht dsiffi.
- 4) Drihs irr padarrihts, kas ilgu laiku kaunu
darra. —Id.

Smeekti.

Kahds gudrineeks, kas leelijajs, ka tas effoht is-
dohmajis seltu taifih, stahstija Pahwestam Leim
tam X. par scho sawu skunsti, dohmadams no
winna baggatas dahwanas par to dabuhht. Pah-
weste suhtija gudrineekam leelu tuffschu fasti ar to
wirfraktu: „Kam selte irr, tam arri waijag fastes,
kur to seltu paglabbaht.“ J.....i.

S i n n a.

No firds pateizam Puffes draudsef, kas zaur sawu zeen, mahzitaju atsubtijuse 12 rubl. 25 kop. preefsch
missionareem un 7 rubl. preefsch tizzibas beedreem Rihta-Sibiria. S—z.

Brihw drieffeht.

No juhmallas-gubernements augstas waldischanas puffes: Collegienrath G. Blaeese, Censor. Jelgawà, tal 21. Webruari 1861.
No. 29.

U w i s c h u

peeliffums.

Missiones

S i n n a s.

Nr. 4.

1861.

XLIII. Par Deewa walstibu paganu starpà.

11. Awrikas wakkara-pusses malla.

(5)

(Sfattees Nr. 3.)

Tapeh3 nu arr naw brihnum3 ka daschadas missio-
nes beedribas sawas azzis usmette us scho walsti,
tiklo ta bij eesahlfusees labbal cetaifitees, ka palih-
dsetu pascheem scheem jauneem dshwotajeem pee
winnu garrigas lohpschanas, un arri no schahs
weetas tahlak iseeetu pee teem paganu kaimineem; bet
tee strahdneeki kas schurp atnahze, wissi pa ahtru
laiku apmirre. Birnee bij Amerikas Baptisti, kas
no 1821ma gad. te strahdaja; bet nezil ilgi, tad
winnu darbs bij japamett. Atkal 1827ta gad. no
Basel3 missiones beedribas nonahze astoni missio-
nari reise, ischetri no scheem drihs apmirre, peektas
fasirdsis atnahze atpakkal, trihs apmettats zittas
mallas. Tapat arri bij ar teem strahdneekem, kas
no Amerikas no zittahm beedribahm turp aisgahje;
weens pehz ohtru tee eekritte kappà. Missionaris
Koks bij tas pirmas, kas no Amerikas Metodistu
draudses bij fuhthits; 1833schà gad. Merza mehn.
wisch tur atnahze, tai paschà gaddà Zuhla meh-
nesi wisch jaw bij pagallam. Kad no Amerikas
aisgahje, tad kahdam jaunekim pasihstamam, kas
augstà skohlà mahzijahs, schkiridamees peesauze:
„Kad es Awrikà mirschu, tad tu turp nahzi man-
nim pakkal un peeraksti mannam krusam tohs pee-
minneschanas wahrdus! To labpraht gribbu dar-
riht; bet ko man huhs rakstih?“ Koks atbildeja:
„Raksti: Lai tuhstoschi missionari paprecksch mirst,
pirms juhs Awriku atstahjeet.“ — Un pateesi, ta
patte missiones beedriba, no kurreas Koks irr is-

gahjis, lihds schim arri naw apnikkusi sawus wehst-
neeschus us Awriku nosuhthit, tee lihds ar zitteem
prett nahwi un prett paganu negantibu zihnidamees
wehl tur strahda.

Wissa schi Liberias walsts irr kà kahda seela kap-
feh3ta, fur weetu weetahm dauds missionaru kauli
irr eesehti kappòs, weena Deewa feh3la kas dihgt
us ta Kunga seelu deenu; un lihds ar scho feh3lu
arri pa paganeem irr iskaisita ta garriga feh3la to
Deewa wahrdu, kas neffih3 sawà laità arri sweh-
tus augtus us muhschibu. Tahs missiones beedri-
bas, kas Amerikà, taggad tà mehds darriht, ka
Mohru jaunektus, pirms tohs us Awriku aiswedd,
paprecksch mahza un fataifa par mahzitajeem un
skohlmeistereem, un tahlak un tahlak pah3 Sibirijs
rohbescheem winnu publin3sch apnemem tohs paga-
nus, un lai arri dauds wehl no scheem missiona-
reem ar ahtru nahwi nih3st, winnu darbs tomehr
ne nih3st, bet azzim redsoht stiprinajahs tam Kun-
gam par gohdu.

Un nu, mihtee missiones draugi, kad jums nu
attal par Liberias semmi effam stahstijusch, kà tas
Kungs, ko Adwentes laità kà to nahldamu
effam apfweizinajusch un fanehmusch, arri turpu
nahldams nah3 un ne kawejahs, tad lai meh3 arri
winnam pakkal dsennamees, un muhsu kuhg3chanas
un mihlestibas dahwanas lai winnam to zellu fa-
taifa pee to nabbaga paganu firdim, ka winni lihds
ar mums klaija un sauz: „Osianna tam Dahwida
Deh3lam, flawehts, kas nah3 ta Kunga wahrdà!
(Matt. 21, 9.) Osianna wis3augstakàs debbesis!
Amen.“

Us preckschu, kad Deews palihdsehs, zerre-
jam jums wehl isstahstih, kà turpatt Awrikà Soh-
bu-, Selta- un Wehrgu-juh3mallà Deewa walsti-
ba pee Mohreem plefschahs.

Gr.

No Zelgawas.

Bagabhjufchâ 1860tâ gaddâ Zelgawas pilfata zeetumôs tiffle atkal 1728 arrestanti fargati, no kuzreem 6 wihrischli un 6 feewisichli zeetumâ mirre.

Slepawibas deht zeetumâ bija	8	wihr.	1	feem.
Tadeht ka tihfchi mahjas aisde-				
dstajufchi	1	"	1	"
Wiltigas nandas taistaji	6	"	—	"
Sagti un krappneeki	283	"	78	"
Neklausigi un ballamuttes . . .	78	"	28	"
Behali	29	"	—	"
Kunterbandneeki	1	"	—	"
Parradneeki	14	"	—	"
Tahdi kas tuwakam pahri darriju-				
fehî un kawufchees	65	"	3	"
Tahdi kas ubbagôs gabjufchi . .	102	"	37	"
Tahdi kas bes passehm aplahrt				
wafajufchees.	492	"	115	"
Tahdas kas neschlihtibas augli				
shewufchas	—	"	7	"
Wehl zittadi grehzineeki	83	"	49	"
Tahdi kas no zittahm teefahm zaur				
Zelgawu tiffle fuhiti	204	"	44	"

Kohpâ:	1365	"	363	"
No scheem bija jaunati ne fâ 16 gad.	62	"	28	"
No 16 lihds 25 gaddeem wezzi .	381	"	97	"
" 25 " 35 " " " .	572	"	131	"
" 35 " 50 " " " .	316	"	95	"
Wairaf ne fâ 50 gaddus wezzi .	34	"	12	"
No scheem tiffle saldatôs nedohiti ^{*)} .	9	"	—	"
Us Sibiriu tappe nofuhiti	29	"	14	"
Us arrestantu rohdehm nofuhiti .	94	"	—	"
Zeetuma sfobliâ tappe mahziti . .	18	fehni	4	weit.
No scheem tiffle eefwehiti	1	"	—	"

Ischeri no teem us Sibiriu aisfuhiteem tappe no hendes pee kahka strahpeti. Starp teem bija jauna meita, kas no laukeem eenahfusi pilfatâ deeneja, un turklahst neschlihtibas grehka dshwodama behrnu dsemdeja. Gribbedama fawu kaunu preeksch pafaules wehl sheyt, winna fawu jaunu behninau neschehligi bija nomaitajusi, to pirms schnaugdama un tad uhdeni eemesdama. Katrs kas schihs grehzineozes waimanas pee kahka dsirdeja, un winnas jaunu, bahlu un drebbedamu waigu redseja, kas gan ar karstahm affarahm warreja luhgtees: „Af Kungâ, Kungâ, ne eewedd manni eefsch tahdas lahrdinaschanas, bet atpesti manni no tahda breefmiga grehka, kas pirms gau to lahrumneeku fâ fâ

*) Pehz jauna Kessera Illuma nu wares zeetumneekas par strah-pi saldatôs ne peenemm.

par pufku eeleijahm wadda, bet pehz tahdu kaunu, fahpes un bailes pee meefas un dneehseles dsemde. Zelgawas pilfata Latweeschu mahzitajs grehzineezi pee kahka pawaddidams tohs dauds tuhstoschus skattitajus ar spehzigeem wahrdeem usrunnaja. Lai Deews schehligais dohd, ka winna wahrdi wisfeem teem, kas us neschlihtibas zeekem smeedamees staiga, buhtu bijufchi fâ smags ahmars, kas winnu zeetas firdis fatreektu, un winni sawas azzis pazeldami eeranditu kahdâ besdibbenâ un muhschigâ pohsta tahda dshwofchana eewedd.

Zelgawâ, tai 27tâ Janwari 1861.

Gibbeif,

Zelgawas zeetuma sfoblieris un darbasnamma usraugs.

Sinna par grahmatahm.

Pee wisseem grahmata pahrdewejeem un Zelgawâ pee Reihera funga warr dabbuht:

Bursh, A., Sarunnaschana weena daktera ar weenu mohderu par gohwju-bakkahm, isdohmata un farakstita wahzu wallodâ. 20 kap.

Diwreis 52 bihbeles stahsti preeksch sfoblahm un mahjahm. Ar skastahm bildehm puschfoti. Latweeschu wallodâ pahrzelti no A. Leitau. 40 kap.

Gahjeja zelsch us laimu, jeb: fâ nabbaga kalpisch par turriku wihru warr palist? 8 kap.

Grahmatneeku preeks, jeb: astoni stahsti kas pafubbinâ us Deewa zeekem staigacht no Wahzu wallodas pahrtulkoti no Zelmeneeku mahzitaja Elverfeld, A. Leitau un Meschotes sfobliwestera Thalberg. 25 kap.

Kapeiku grahmatinas no Umburges.

Nr. 1. Gepreezinahs semneeks. Aram un fehjam. Dahrga laika behdas. Diwi dsesmas, behrneem usdsedaht. Kahdi wezzehwu wahrdi. Zella rahditajs. 8 kap.

Nr. 2. Nabbaga gaspawcha Dahrtele. Mahrtina Luttera grahmata, fawam mihlam dehtkam Aufstam raffita. 8 kap.

Kristigas basnijas stahstu-grahmata, sfoblahm un mahjahm par swehtu mahzibu apgabdata, ar bildehm puschfota un ar Kalweeschu grahmata-bredribas sinnu no Wahzu wallodas pahrtulkota. 50 kap.

Mahrtinsch, tas Bandneeks, kas fawa fainneeka padohmu klausidams, patâ par fainneeku irr palizzis. 30 kap.

Bukku-furwihts. Zauks stabts ko ihpafchi jaunef-
leem par derrigu mahzibu un labbu preekschibini Lat-
weefchu walleda pahrzehle N. Zeita n. 30 kap.

Spreddiku gramata us wiffahm fwehtahm deenahm
va wiffu gaddu, apgahdata no diweem mahzitajcem
(Hesselberg — Neander). 2 rubl. 20 kap.

Sluddinaschanas.

Ahnes-Mehmelmuifchas pagasta teefa us ai-
zina arri wiffus tohs, kuzreem buhtu kahda taisna un
flaidri peerahdama prassifchana pee tahs astahias, man-
tas ta 14ta Janwara deenā 1861, Mehmelmuifchas
Kablischeku mahjās nomirruscha, scho mahju arren-
datera, **Krischa Tauba**, jeb pee winna atraitnes un
winna triju meitu mantas, kas wiffi lohpa peerakfiti
pee Tauerfalna Krohna muifchas drandjes, — un usai-
zina arri wiffus tohs, kas pee winna un winnahm kahdas
leetas eekiblejuschi, ku arri wehl tohs, kas tam nelakēm
un tai astabtai mantai ko parradā walikfuschi, — ar sa-
wahm prassifchanahm **lihdsj Schai Merza deenai**
1861, ka tam nospreeftam islehsqšanas terminam,
peeteiktees un tahs usdoht, un pagasta teefa schē peeteiz,
ka, kad schis termins buhs pabragahjis, itt neweenu, kam
wehl fas buhtu japrassa uo schis atstahias mantas, ne
klauhs, un pehz likumeem darrihs un sirahpehs tohs
parradueelus, kas apflehpufchi un ne buhs usdewufchi
to, ko tee parradā walikfuschi schai astabtai mantai.

Arri **7ta Merzi 1861** schis atstahias mantas see-
lafa dalka, — prohti lohpi, sirgi un wiffadas wirtschay-
tes leetas, — **us uhtropu** wairafjablitajcem prett flai-
dru nandu no schis pagasta teefas Kablischeku mahjās
taps isdohta. 1

Ahnes-Mehmelmuifschā Webruari 1861.

Tahdi wibri, — kas itt pilnigi sun to **uhdens-zellu**,
pa kuzru laiwas drohschi warr eet pa Zalgawas
leeluppi un pa Daugawu starp Zalgawu un
Mihgu, jeb arri tiklai labbi mahl deenastu us
leelahm laiwa hm, un kas warr parahdiht itt rikti-
gas tizzigas attestates par to, ka gohdigi wedduschees,
uaw nekahdi dsebraji, nu ka winni ustizzigi wibri,
kas sawu ammatu no wiffas sirds lohvj, — warr labbu
weetu un deenastu dabbuht par stubrmanneem jeb ma-
trobsdeem us Zalgawas dampfluggu-beedribas laiwahm
(plattastahm), ar kuzrahm prezji wedd. Kas to grubb
dabbuht, lai peeteizahs Zalgawā Zahna Jakobi
kantori jeb arri kaupmanna Otto Gūntera un
dehla namnā Leelajā eelā. 1

Zalgawā 2trā Janwari 1861.

Zalgawas dampfluggu-beedribas
Direktori.

Stellmakaers ar labbahm attestatehm us Jurgeem
1861 warr weetu dabbuht **Schwittes muifschā**, kur
lai peemeldahs. 1

Behrsementes muifschā, Widsemme, Dohles drau-
dse, us renti tohp isdohta **swetja** Daugawā un **pee-
na-mohderechana**. Turpat arri labb kalleis warr
weetu dabbuht. 1

Wisflabbakas fanfas meeles iddeenas prifchas warr
dabbuht pee kaupmanna **J. J. Gaase** Zalgawā, pastes
eelā **Nr. 1**. 2

Lohti labbu **feenu**, kas bes lectus fanemts tappis,
par nekahdu dabrgu malfu warr dabbuht pirkt pee 2

H. A. Markus Erber,

Zalgawā, uwpes eelā, tai namnā ar to jaunū
Nr. 15.

Da peena-pahrdohschana

Maf-Bersteli un **Leel-Zwirndeni**, irr no Zah-
neem dabbonama. Tee, kas grabbitu to nemt, lai
peeefalkahs pee **Mundal-Wirfites** muifchas-waldifcha-
nas, jeb Zalgawā pee rahtskunga **Neumanna**, Gsera
eelā. 1

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas
buhtu pee tahs mantas ta nomirruscha **Lustes** fainneeka
Sdmallu Indrika Weldera, un arri tee, kam kah-
das malfafchanas tam nomirruscham buhtu parradā, teef
zaur scho usakzinati, feschu neddeku starpā no ap-
pafschraalftitas deenas, tas irr lihdsj **pirmai Aprila**
denai f. g. pee schis pagasta teefas peeteiktees, jo
wehlatt neweenu wairf ne klauhs, bet ar teem, kas ne
buhš scheit sawus tam nomirruscham parradā walikfu-
schus parradus peedewufchi un wehlaki par kahdeem taps
atrafti, — tiks pehz likumeem darrihts. To buhs
wehrā list. 3

Zibpese, tanni 16ta Webruari 1861.

(Nr. 194)

Preekschfehdehtajs **N. Meiting**.

Teef. sribw. **C. Engelbrecht**.

Labbi isfibjatas kalleja afmins-ohgles, par
40 kapeikeem sudr. par weenu mehru warr dabbuht pirkt
Zalgawā pee 3

Otto H. Günthera un dehla.

Wisflabbaku farkana ahbolina un timotejas-
sahles sehflu, ka arri sehklas lehzes un siraus
warr dabbuht pirkt Zalgawā pee 3

Otto H. Günthera un dehla.

Baltas un pellesas lehzes, ka arri wiffadas sortes
sirnu tohp pirktas Zalgawā no 3

Otto H. Günthera un dehla.

S l u d d i n a s c h a n a .

Leepajas Spahrkaffes waldischana të isfluddina: Tee, kurreem lihds schim tabs Scheines peederre-
juschas, irr peemeldejusch, ka effoht nosudduschas schihs Leepajas Spahrkaffes-Scheines, isdohtas
us weenfahrtigu laiku, prohti:

No:	3169	faraktita	5tä	Juni	1844	par to kapitala	fkaitlu	no	100	rubteem	sudr.
"	3450	"	12tä	Juni	1845	"	"	"	100	"	"
"	4053	"	6tä	Dezemberi	1847	"	"	"	20	"	"
"	4096	"	15tä	Maji	1848	"	"	"	32	"	"
"	4468	"	8tä	Dezemberi	1849	"	"	"	10	"	"
"	5677	"	21mä	Maji	1855	"	"	"	50	"	"
"	5764	"	1mä	Dezemberi	1855	"	"	"	33	"	"
"	5821	"	17tä	Maji	1856	"	"	"	38	"	"

ka arri wehl schihs Leepajas Spahrkaffes-Scheines isdohtas us augtu augteem, prohti:

No:	2259	faraktita	20tä	Nowemberi	1837	par to kapitala	fkaitlu	no	100	rubl.	—	kap.
"	5273	"	5tä	Dezemberi	1842	"	"	"	73	"	35	"
"	6095	"	11tä	Dezemberi	1843	"	"	"	100	"	—	"
"	6096	"	11tä	Dezemberi	1843	"	"	"	50	"	—	"
"	11752	"	29tä	Maji	1850	"	"	"	30	"	60	"
"	12676	"	8tä	Dezemberi	1850	"	"	"	50	"	—	"
"	13838	"	11tä	Juni	1851	"	"	"	100	"	—	"
"	14412	"	10tä	Dezemberi	1851	"	"	"	50	"	—	"
"	19550	"	8tä	Dezemberi	1855	"	"	"	50	"	—	"
"	20499	"	9tä	Juni	1856	"	"	"	100	"	—	"
"	20794	"	12tä	Juni	1856	"	"	"	100	"	—	"
"	20795	"	12tä	Juni	1856	"	"	"	20	"	80	"
"	22468	"	5tä	Juni	1857	"	"	"	10	"	—	"
"	22722	"	8tä	Juni	1857	"	"	"	100	"	—	"
"	22723	"	8tä	Juni	1857	"	"	"	100	"	—	"
"	22931	"	11tä	Juni	1857	"	"	"	12	"	—	"
"	22934	"	11tä	Juni	1857	"	"	"	100	"	—	"

wiffas effoht nosudduschas.

Itt ka Wiffsaugstati apstiprinatas Leepajas Spahrkaffes liffumu § 23 pawehl, ta nu itt wiffi tee, kurre roh-
käs schihs augscham apstipmetas Spahrkaffes-Scheines taggad irraid, tohy usaijnati:

no schihs isfluddinaschanas deenas rehfinahs tschetru mehneschu laika

schihs Scheines nedoht pee schihs Spahrkaffes, ja ne, tad tee paschi pasuddina un paspehle to nandu kas schinnis
Spahrkaffes-Scheines irr faraktita, un teem, kas irr peemeldejusch, ka teem schihs Scheines peeder un ka tabs
teem irr nosudduschas, buhs ja-eeoht woi nu jaunas Spahrkaffes-Scheines. woi arri teem fklaidra nanda taps
is ma f a h t s til dand, zil tannis Scheines irr eerakhts.

Tapat arri wiffi tee, kas peemeldejusch, ka teem nosudduschas tee winneem peederriigi **anglu-schmitu-boh-**
geni (Kupons) no schim Leepajas Spahrkaffes-Scheinehu, prohti:

no No:	2719	faraktita	30tä	Maji	1842	par to kapitala	fkaitlu	100	rubl.	sudr.
"	2720	"	30tä	Maji	1842	"	"	100	"	"
"	4043	"	4tä	Dezemberi	1847	"	"	100	"	un
"	5593	"	12tä	Dezemberi	1853	"	"	100	"	"

tohy usaijnati, **tanni pascha augscham peeminneta laika** pee schihs Spahrkaffes atnest un fklaidri eerahdit,
ka teem tabs Scheines pateesi peeder, un ja ta ne darrihs, tad teem, kas peemeldejusch, ka teem schihs
Scheines nosudduschas un ka teem tabs pateesi peeder, — eedohs jaunus **anglu-schmitu-bohgenus** (Kupons), bet
tohs nosudduschas jeb pasuddinatus isteiks par tahdeem, kas neduht wairs naw derrigi.

Leepaja tanni 21mä Januari 1861.

J. E. Gekhoff. A. N. Gorklo. M. Tode.

Leepajas Spahrkaffes waldinecki.

B r i h w d r i k k e h t .